

KS. WACŁAW PARTYKA – PRZEMYŚL

FUNKCJA DUSZPASTERSKA MUZEUM ARCHIDIECEZJALNEGO IM. BŁ. JÓZEFA SEBASTIANA PELCZARA, BISKUPA W PRZEMYŚLU

Jubileusz Muzeum Archidiecezjalnego stanowi dobrą okazję, aby popatrzeć na jego historię i ocenić rolę, jaką odgrywało na przestrzeni lat, a także, aby podejmować nowe wyzwania dla pełniejszej realizacji, postawionych mu, duszpasterskich zadań. Te rozważania, czynione na początku Trzeciego Tysiąclecia chrześcijaństwa, skłaniają nas do retrospektywnej medytacji nad funkcją kościelnych placówek gromadzących dobra kultury, ze szczególnym zwróceniem uwagi na muzea kościelne, na przemyskim przykładzie Dostojnego Jubilata.

W Liście apostolskim *Tertio millennio adveniente* przygotowującym do obchodów Jubileuszu Roku 2000, Ojciec Święty Jan Paweł II pisał o potrzebie dokonania rachunku sumienia, w tym także oceny dotychczasowej realizacji zdań ewangelizacyjnych poprzez dobra kultury. Papież rozwinął tę myśl w przemówieniu do uczestników Papieskiej Komisji ds. Kościelnych Dóbr Kultury:

„Kościół ma zastanowić się nad drogą, jaką przebył w ciągu dwóch tysiącleci swoich dziejów. Dobra kultury stanowią ważną część dziedzictwa, jakie Kościół stopniowo zgromadził, aby służyło ewangelizacji, nauce i dziełom miłosierdzia. Chrześcijaństwo wywarło bowiem ogromny wpływ zarówno na różne dziedziny sztuki, jak i na kulturę rozumianą jako cały dorobek wiedzy i mądrości”¹.

***Patrimonium Ecclesiae* i jego rola w pasterskiej misji Kościoła**

Kulturowe dziedzictwo Kościoła ma wielkie znaczenie dla współczesnego człowieka. Pozwala mu, bowiem, ocenić wielowiekową drogę jaką przeszedł Kościół Chrystusowy, ale także odnaleźć dla samego siebie materiał do przemyślenia i pomoc do głębszego zrozumienia swojego miejsca we Wspólnocie Ludu Bożego.

¹ Jan Paweł II, Przesłanie do uczestników II Zgromadzenia Plenarnego Papieskiej Komisji ds. Kościelnych Dóbr Kultury, Castel Gandolfo, 25 września 1997, p. 1.

Co należy rozumieć przez pojęcie *funkcji duszpasterskiej muzeum*? W Encyklopedii Katolickiej, pod hasłem: *Duszpasterstwo*, czytamy, że jest „to zorganizowana działalność zbawcza Kościoła, polegająca na służbie wobec człowieka przez głoszenie słowa Bożego, sprawowanie ofiary i sakramentów oraz interpersonalne kontakty religijne, a także na chrześcijańskim świadectwie życia; umożliwia zarówno włączenie się jak i trwanie we wspólnocie z Bogiem w Trójcy Świętej jedynym i z ludźmi przez Jezusa Chrystusa w zmieniających się warunkach życia w celu osiągnięcia pełni eschatycznej”².

Ta przydługa definicja zawiera w sobie poszczególne funkcje, jakie mieszczą się w działalności duszpasterskiej. Mówiąc o roli muzeum, zastanówmy się w jaki sposób włącza się ono w te wymienione wyżej zadania. Nie jest ono przecież tylko zbiorowiskiem martwych przedmiotów, które przed wiekami zostały wykonane przez człowieka. Zwrócił już na to uwagę Ojciec Święty Jan Paweł II w cytowanym wyżej przemówieniu: „«Dobra kultury» mają służyć postępowi człowieka, a w kontekście społecznym zyskują specjalne znaczenie, ponieważ są podporządkowane ewangelizacji, kultowi i posłudze miłosierdzia. Ich typologia jest różnicowana: malarstwo, rzeźba, architektura, mozaika, muzyka, literatura, dramat, kino. W tych różnorodnych formach artystycznych wyraża się twórcza moc ludzkiego geniuszu, który posługując się językiem symboli, próbuje wyrażać orędzie wykraczające poza ramy rzeczywistości. Dzieła te, jeśli powstały z inspiracji duchowej, mogą pomagać duszy w poszukiwaniu spraw Bożych, mogą się też stać interesującą formą katechezy i ascezy.

I tak na przykład, biblioteki kościelne nie są świątyniami jałowej wiedzy, ale skarbnicami prawdziwej mądrości, która ukazuje historię człowieka – chwały Żywego Boga – poprzez owoce pracy tych, którzy w różnych cząstkach stworzonego świata i w głębinach ludzkich dusz szukali Jego śladów.

Muzea sztuki sakralnej nie są składowiskami martwych eksponatów, ale rozsądnikami wiecznie kwitnącego życia, w których przekazywany jest z pokolenia na pokolenie geniusz i duchowość wspólnoty wierzących.

Archiwa, zwłaszcza kościelne, nie tylko przechowują ślady ludzkich dokonań, ale skłaniają też do refleksji nad działaniem Bożej Opatrzności w historii, tak że dokumenty w nich zgromadzone stają się pamiątką ewangelizacji prowadzonej w ciągu dziejów i autentyczną pomocą duszpasterską³.

Wspomniana wyżej Papieska Komisja ds. Kościelnych Dóbr Kultury rok temu wydała list okólny zatytułowany: *Funkcja pastoralna muzeów kościelnych* (15.08.2001) (dalej: *List okólny*), w którym szczegółowo zajmuje się omówieniem ich duszpasterskiego oddziaływania⁴. W dokumencie tym, Komisja podkreśla

² R. N i p a r k o, *Duszpasterstwo*. Encyklopedia Katolicka, t. 4, kol. 398.

³ Jan Paweł II, *Przesłanie*, n. 2.

⁴ *Funkcja pastoralna muzeów kościelnych. List okólny papieskiej Komisji ds. Kościelnych Dóbr Kultury*. tłum. pol. F. Nieckarz, w: „Biuletyn Muzeum Diecezjalnego” nr 4, Zamość 2000-2001 (dalej: „Biuletyn”) s. 5-76.

ewangelizacyjną rolę muzeum kościelnego⁵. Abp Francesco Marchisano w imieniu Komisji, przedstawiając ten dokument Radzie Episkopatu Polski ds. Kultury i Dziedzictwa Kulturalnego, napisał w liście do jej przewodniczącego, ks. bpa Jana Śrutwy: „Nasza Komisja Papieska, wierna zasadom, które zobowiązała się realizować od początku swej działalności, prezentuje muzea kościelne nie tylko jako miejsca jedynie dla przechowywania dziedzictwa artystycznego, chociaż ta funkcja jest pierwszorzędna, ale także jako właściwe miejsca dla promocji kultury i dla aktywności katechetycznej”⁶.

List okólny jest kolejnym dokumentem Papieskiej Komisji, omawiającym potrzebę troski o zachowanie dziedzictwa kulturowego Kościoła. Zbiera on i porządkuje wcześniejsze odezwy: *Formacja wrażliwości przyszłych kapłanów na dobra kultury* (1992); *Biblioteki kościelne* (1994); okólnik do Przełożonych Zakonnych *O dobrach kultury i wspólnotach religijnych* (1994); *Funkcja pastoralna kościelnych archiwów* (1997); *O konieczności i pilności inwentaryzacji i skatalogowania kościelnych dóbr kultury* (1999).

List okólny podkreśla, że: „dziedzictwo historyczno-artystyczne nieustannie się wzbogacało na przestrzeni wieków o nowe formy interpretacyjne i było uprzywilejowanym narzędziem katechezy i kultu (podkreślenie moje). W czasach współczesnych jednak, z powodu laicyzacji w wielu krajach, ma ono niemal wyłącznie znaczenie estetyczne. Jest zatem ważne, żeby Kościoły lokalne potwierdziły, poprzez odpowiednie działania, wartość dóbr historyczno-artystycznych w tym znaczeniu, że rękodzieło w swej wartości estetycznej nie będzie całkowicie odezwane od swej funkcji pastoralnej.

Nawet jeżeli wiele rękodziel nie spełnia już swej specyficznej funkcji kościelnej, to jednak w dalszym ciągu przekazują one prawdy, które wspólnoty chrześcijańskie, żyjące w dawnych czasach, chciały pozostawić następnym pokoleniom⁷.

Kościół troszczył się o kulturalne dziedzictwo swoich wyznawców, poprzez różnorakie działania podejmowanie na przestrzeni dziejów. Zwłaszcza od połowy XVIII wieku, zauważa się wyraźne ożywienie zainteresowania przedmiotami religijnymi wycofywanymi z kultu. *List okólny* omawia te wcześniejsze normy prawne, które regulowały powstawanie kościelnych muzeów i kierowanie nimi⁸.

⁵ Treść *Listu okólnego* będzie omówiona podczas tego Sympozjum w odrębnym przedłożeniu ks. bpa Mariana Leszczyńskiego z Zamościa.

⁶ Francesco Marchisano, *List do bpa Jana Śrutwy, przewodniczącego Rady Episkopatu Polski ds. Kultury i Dziedzictwa Kulturalnego*, „Biuletyn”, s. 3.

⁷ *List okólny* p. 1,2.

⁸ Tamże p. 1,4.

Szczególna rola muzeum kościelnego

List okólny zajmuje się szczegółowym omówieniem *religijnego kontekstu* przechowywania dóbr kultury w kościelnej placówce muzealnej. Dla zrozumienia owego *religijnego kontekstu* dokument podkreśla, „że korzystanie z kościelnych dóbr kultury dokonuje się głównie i zasadniczo w chrześcijańskim środowisku kulturalnym. Kościelne dziedzictwo historyczno-kulturalne nie zostało bowiem wytworzone z myślą o muzeach, ale w celu wyrażenia kultu, katechezy, kultury i miłosierdzia. Zmieniające się jednak na przestrzeni wieków wymogi duszpasterskie i ludzkie gusta sprawiają, że wiele rękodzieł staje się bezużytecznych do tego stopnia, że rodzi się problem ich przechowywania, zabezpieczenia trwałości z uwagi na ich wartość historyczną i artystyczną. Materialne zabezpieczenie i ochrona przed niedozwolonymi działaniami zakłada czasem nawet rozwiązania drastyczne, ponieważ – nawet z powodów niezamierzonych – wzrasta ryzyko zniszczenia. W podobnych przypadkach oczywista jest nagłość z jaką należy zakładać muzea kościelne w celu zebrania w odpowiednim miejscu świadectw historii chrześcijańskiej i jej wyrazów artystyczno-kulturowych, a potem ich publicznego prezentowania, po uporządkowaniu według ustalonych kryteriów. Muzea kościelne są więc ściśle związane z Kościołami lokalnymi i – wewnątrz nich – ze wspólnotami przez nie ożywianymi⁹.

W świetle powyższych rozważań, jawi się wyraźnie duszpasterska rola muzeum kościelnego. Nie jest ono kolekcją bezużytecznych przedmiotów, lecz pełni swoją apostolską rolę przez kontakt z dziełem sztuki, które zostało poświęcone przez swoją poprzednią funkcję, dla której zostało powołane do istnienia. Czytamy dalej w cytowanym dokumencie: „Muzeum staje się instrumentem chrześcijańskiej ewangelizacji, duchowego uniesienia, dialogu z tymi co dawno żyli, formacji kulturalnej, pożytku artystycznego i znajomości historii. Jest więc miejscem poznania, radości, katechezy, duchowości. (...) Muzea kościelne wchodzi zatem w samą istotę duszpasterstwa zachowując w pamięci dla dnia dzisiejszego dorobek kulturalny, charytatywny i edukacyjny wspólnot chrześcijańskich, które poprzedziły w znaku jedynej wiary wspólnoty żyjące dzisiaj”¹⁰.

Ze względu na specyficzny kontekst religijny muzeum kościelnego, również jego zwiedzanie domaga się od wchodzącego do jego wnętrza, szczególnego nastawienia duchowego. Tu nie tylko się ogląda „rzeczy piękne, ale poprzez to piękno jest się zaproszonym do doświadczenia świętości.

Odwiedzenie muzeum kościelnego nie może zatem być rozumiane wyłącznie jako propozycja turystyczno-kulturalna, ponieważ wiele wystawianych dzieł jest wyrazem wiary ich autorów, która odsyła do «sensus fidei» tamtych wspólnot. Takie dzieła są zatem odczytywane, rozumiane i wykorzystywane w ich złożo-

⁹ *List okólny*, n. 2,1.

¹⁰ Tamże.

ności i całości po to, by zrozumieć ich autentyczne, oryginalne i ostateczne znaczenie¹¹.

W takim znaczeniu – jak podkreśla *List okólny* – „muzeum kościelne ma być narzędziem wzrastania w wierze. Łączy się więc z misją Kościoła na przestrzeni wieków, w celu odnalezienia ziaren prawdy zasianych w poszczególnych pokoleniach, w celu uchwycenia blasku piękna wcielonego w widzialnych dziełach i w celu rozpoznania śladów *transitus Domini* poprzez ludzką historię. Taki prymat duszpasterski jest potwierdzony przez charakter zbiorów znajdujących się w muzeach kościelnych. Te dzieła rąk ludzkich, mimo swej różnorodności, odnoszą się do jednego *systemu kulturalnego* i pomagają odtworzyć zmysł teologiczny, liturgiczny i pobożnościowy wspólnoty. Z tego względu przedmioty używane kiedyś w celach kultu Bożego, w celach formacji wiernych i dzieł miłosierdzia, nie stają się zwyczajnie rzeczami martwymi, lecz co najwyżej nie są używane. Rzeczywiście w nich nadal pozostają aspekty kulturowe, teologiczne, liturgiczne, historyczne i przede wszystkim formy artystyczne, które sprawiają, że te nieużywane przedmioty w dalszym ciągu zachowują swą funkcję duszpasterską. W takim kontekście muzeum kościelne świadczy o dorobku Kościoła na przestrzeni czasu, przez co spełnia swój duszpasterski obowiązek wobec historii i wobec piękna¹².

Każde kościelne muzeum ukazuje piękno tego, co zostało stworzone dla wyrażania chwały Bożej (kult), lub w celu głoszenia Ewangelii (katecheza), a także w celu ukazania potęgi stworzenia (kultura).

Dokument zwraca uwagę, że „jako narzędzie duszpasterskie muzeum kościelne służy odkryciu i przeżyciu jeszcze raz świadectwa wiary minionych pokoleń poprzez widzialne dzieła. Muzeum pomaga także do rozumienia piękna odcisniętego w różnych formach w dziełach starożytnych i współczesnych i w ten sposób służy ukierunkowaniu serca, myśli i woli na Boga. Kruchość materiału, naturalne nieszczęścia, wrocie albo sprzyjające warunki historyczne, zmiany wrażliwości kulturalnej, reformy liturgiczne – to wszystko znajduje udokumentowanie w muzeach kościelnych. One pamiętają, poprzez zwyczajne czy wybitne dzieła minionej epoki, i ukazują piękno tego, co zostało zachowane i ludzką moc twórczą połączoną z wiarą. Instytucje muzealne przyjmują ponadto funkcję magisterialną i katechetyczną, dostarczając perspektywy historycznej i estetycznego zadowolenia¹³.

Przemyskie muzeum archidiecezjalne w służbie Ewangelizacji

Patrząc z perspektywy lat, mając za sobą stanowisko wypracowane przez dokumenty Kościoła na temat roli muzeum, możemy z dumą podkreślić perspek-

¹¹ Tamże n. 2,2.

¹² Tamże n. 2,2,2.

¹³ Tamże.

tywiczne myślenie i przyszłościowe działania Błogosławionego Józefa Sebastiana Pelczara, Biskupa Przemyskiego, który na samym początku swojego posługiwania diecezji przemyskiej pomyślał o potrzebie powołania muzeum¹⁴, co potem konsekwentnie – najpierw przez uchwały Synodu Diecezjalnego (1902), a potem osobnym dekretem – zrealizował.

„Chcemy przez jego założenie podnieść u Duchowieństwa, a zwłaszcza u wychowanków Seminarium diecezjalnego duchownego zamięrowanie w dziełach sztuki kościelnej i smak estetyczny i dojsć do tego, by z czasem Rządcy kościołów, ilekroć im wypadnie czy nowy kościół budować, czy stary odnawiać, czy jakiś przedmiot do kościoła sprawić, w Muzeum diecezjalnem mogli znaleźć odpowiednie wzory. Zakładając to Muzeum, idziemy za przykładem wielu innych biskupów, którzy je już założyli i dobrze urządzili z niemałym pożytkiem swoich diecezyj”¹⁵.

W statucie muzeum, czytamy: „Muzeum Archidiecezjalne, jako placówka kulturalno-naukowa przechowuje zabytkowe obiekty sztuki sakralnej, wycofane z kultu, a będące świadectwem kultury naszych przodków oraz różne pamiątki związane z działalnością Kościoła lokalnego. Przedstawiając je zwiedzającym ma na celu nie tylko dokumentowanie przeszłości, ale też wychowywanie do patriotyzmu i wrażliwości estetycznej”¹⁶.

Zadania te przemyska placówka spełnia od samego początku swojego istnienia: najpierw w auli Seminarium Duchownego¹⁷, a potem w salach nad lewą nawą kościoła Serca Jezusowego.

Bp Pelczar pisał w dokumencie powołującym muzeum: „Dyrektorem Muzeum diecezjalnego zamianowaliśmy (...) Księżdz Biskupa Naszego Sufragana Karola Józefa Fischera, kustoszem zaś (...) Księżdz Profesora Doktora Stefana Momidłowskiego”¹⁸.

Oprócz samego oddziaływania dzieła sztuki, które jest *pamiątką* – w znaczeniu uobecnienia minionej rzeczywistości – ważną rolę odgrywa dyskretne prowadzenie zwiedzającego, poprzez stosowny komentarz. Nie są to tylko inwentaryzatorskie informacje o przedmiocie, ale katecheza prowadzona w muzealnym wnętrzu.

W sposób wzorowy realizowali to zadanie odpowiedzialni za tę placówkę kapłani, kolejni dyrektorzy placówki – ks. Władysław Lutecki (1949-1968), a następnie ks. Dominik Bialic (1968-1976) oraz ks. Zbigniew Bielamowicz

¹⁴ Już w przemówieniu podczas swego Ingresu, bp Pelczar zapowiedział zamiar założenia muzeum.

¹⁵ J. S. Pelczar, *W sprawie założenia Muzeum diecezjalnego*, KDP 5 (1905) z. 3, s. 78.

¹⁶ *Statut Muzeum Archidiecezjalnego w Przemyśle. Wprowadzenie*, w: *Synod Archidiecezji Przemyskiej*, Aneks nr 19.

¹⁷ Gromadzeniem zbiorów zajął się najpierw rektor Seminarium Duchownego, ks. Teofil Łękowski. Pierwsza kolekcja znalazła gościnne miejsce w auli seminaryjnej.

¹⁸ Pelczar, *W sprawie założenia Muzeum*, s. 80.

(1976-1992)¹⁹. Staraniem Księdza dyrektora Bielamowicza została poszerzona powierzchnia wystawiennicza muzeum. Odzyskano sale po przeniesionej do seminarium bibliotece diecezjalnej nad prawą nawą kościoła Serca Jezusowego oraz pomieszczenia na drugim i pierwszym piętrze budynku. W referacie na jubileusz 85-lecia muzeum, ówczesny jego dyrektor, ks. Bielamowicz powiedział: „W odzyskanej części urządzono nowe ekspozycje, część przeznaczono na magazyny, na tymczasową pracownię muzealną, na bibliotekę oraz na mieszkanie dyrektora. W minionym 1987 roku, a więc w jubileuszowym, osiemdziesiątym piątym roku istnienia, Muzeum zajmowało ponad połowę pomieszczeń na drugim piętrze budynku kolegium oraz pięć sal na piętrze pierwszym tegoż gmachu. Dysponuje nadal pierwotną przestrzenią nad lewą nawą kościoła, a od roku 1982 – po przeniesieniu Biblioteki Diecezjalnej do budynku Seminarium Duchownego – także analogiczną przestrzenią nad prawą nawą”²⁰.

Oprócz pracujących w Muzeum księży dyrektorów, od 1983 roku podjęły posługę w dziedzictwie swego Założyciela siostry ze Zgromadzenia Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego. Pierwszą, która rozpoczęła pracę w Muzeum była s. Remigia Józefa Sawicka. Następnie do tej posługi skierowane zostały przez Zgromadzenie, s. Sabina Anna Zych i s. Floriana Bogumiła Leśnicka. Ta ostatnia, z wielką erudycją pełni te posługę do dziś.

Alumni seminarium duchownego, którzy od wielu już lat, podczas wakacji, pełnią swój dyżur zabytkoznawczy w muzeum, aktywnie włączają się realizowanie jego misji ewangelizacyjnej. Oprócz oprowadzania po ekspozycji, niejednokrotnie służą pomocą zwiedzającym w ich duchowych problemach.

Także, niektórzy katecheci przyprowadzają swoje klasy, aby w sali wystawowej, przy konkretnych obiektach, przeprowadzić katechezę.

Muzeum przemyskie w ciągu lat swojej działalności organizowało także okolicznościowe wystawy związane z przeżywanym rokiem duszpasterskim, zakładające w swoim scenariuszu misję ewangelizacyjną. Wspomnę chociażby licznie odwiedzaną wystawę z okazji II Krajowego Kongresu Eucharystycznego (1987) – *Sztuka w służbie Eucharystii*. Pozwoliła ona zwiedzającym prześledzić sprawowanie Najświętszej Ofiary na przestrzeni dziejów, doświadczyć kontaktu z naczyniami i paramentami liturgicznymi, a nawet zapoznać się z technologią przygotowywania chleba, używanego do Eucharystii.

Swoje odzwierciedlenie w wystawach czasowych naszego muzeum, miała Nowenna przed Rokiem Wielkiego Jubileuszu. Pierwsze trzy lata 1991, 1992, 1993 przeżywane były w duchu rozważań: Kościół jako tajemnica – sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego (Chrzest, Bierzmowanie, Eucharystia). Przygotowane tematycznie ekspozycje, wraz z towarzyszącym im odpowiednim komentarzem teologicznym, stanowiły specyficzny materiał do medytacji, dla odwiedzających

¹⁹ Historia muzeum została zamieszczona w artykule ks. Zbigniewa Bielamowicza, z okazji jubileuszu placówki. zob. Z. Bielamowicz, *Jubileusz 85-lecia Muzeum Diecezjalnego w Przemysku*, KDP 72 (1987) z. 5-6, s. 147-162.

²⁰ Bielamowicz, *Jubileusz 85-lecia*, s. 151.

muzeum. W kolejnych latach duszpasterskich, tematyka dotyczyła małżeństwa i rodziny (1994), misji Kościoła realizowanej w sakramencie kapłaństwa i życia konsekrowanego (1995). Rok 1996, przeżywalismy pod hasłem *Ewangelizacja i nawrócenie*. Została wówczas przygotowana okolicznościowa wystawa, zatytułowana: Kościół jako miejsce nawrócenia i pojednania. Zaszczytne miejsce w tej ekspozycji zajmował wiklinowy konfesjonał, szczególnie relikwia po Błogosławionym Założycielu Muzeum.

Ostatnie trzy lata (1997-1999) przed Rokiem Wielkiego Jubileuszu były konkretyzacją programu duszpasterskiego zawartego w liście Jana Pawła II Tertio Millennio adveniente. Kolejne tematy programów duszpasterskich: *Jezus Chrystus jedyny Zbawiciel świata, Wczoraj dziś i na wieki; Duch Święty i Jego obecność w Kościele; Wierzę w Boga Ojca* – również posiadały swoje wystawy tematyczne, na które składały się własne i specjalnie pożyczane na te okoliczność ekspozyty oraz reprodukcje dzieł, zaopatrzone obszernym komentarzem teologicznym.

Dla zilustrowania duszpasterskiej działalności przemyskiej placówki, zacytuje fragment sprawozdania za rok 2001: „W 2001 roku Muzeum Archidiecezjalne w Przemysłu dla zwiedzających przygotowało jak co roku ekspozycję stałą, czyli Sztuka sakralna od średniowiecza do współczesności (nad wschodnią nawą kościoła) i wystawę okolicznościową Biblia w sztuce dostosowaną – jak jest to już zwyczajem przygotowywanych ekspozycji w naszym Muzeum – do programu duszpasterskiego w bieżącym roku: «Rok Biblii w Archidiecezji Przemyskiej». Ekspozycja została przygotowana z ekspozatów już wcześniej wystawianych, ale i po raz pierwszy prezentowanych (wcześniej znajdowały się w magazynie muzealnym). Dla lepszego zaprezentowania podjętego tematu wystawy wypożyczono następujące ekspozyty:

- od oo. Karmelitów Bosych w Przemysłu: *Prorok Eliasz*;
- od ss. Sercanek w Przemysłu: *Jezus i Samarytanka* – płaskorzeźba (T. Ostrowski, 1890); *Jezus nauczający dzieci* – oleodruk (L. M. Roth, XIX/XX).

Wystawa została przygotowana w ten sposób, aby nie tylko wskazywała na samo dzieło sztuk, ale i na przekaz – w tym wypadku biblijny (dlatego przygotowano przy poszczególnych ekspozatach odnośne fragmenty Pisma świętego). Zatem zwiedzający miał możliwość również osobistej refleksji nad Słowem Bożym przez pryzmat konkretnego dzieła.

Obok wystawy w ramach Roku Biblii przygotowane materiały odnoszące się do przeżywanego w Polsce Roku Kardynała Stefana Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia oraz do bliskich społeczności Przemysłu i całej Archidiecezji 10. Rocznicy Beatyfikacji Biskupa Józefa Sebastiana Pelczara i 10. Rocznicy Pobytu Ojca świętego Jana Pawła II w Przemysłu i Rzeszowie w czasie Pielgrzymki do Ojczyzny w 1991 roku.

Zwłaszcza dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych nasze Muzeum, w ramach oprowadzania, miało propozycję edukacyjną w formie pogłębienia treści zawartych w Piśmie świętym w odniesieniu do konkretnego człowieka²¹.

W obecnym roku duszpasterskim, gdy w sposób szczególny przygotowaliśmy się przez Nowennę miesięcy do rozpoczęcia peregrynacji obrazu nawiedzenia w naszej Archidiecezji, a teraz aktualnie ją przeżywamy – muzeum przygotowało okolicznościową wystawę o tematyce maryjnej – *Z Maryją w następne stulecie*. Z okazji Jubileuszu będzie można obejrzeć wystawę filatelistyczną o tematyce maryjnej Kult Matki Bożej Częstochowskiej (kolekcja i pomysł zestawienia: Julian Bauch, Jarosław) i papieskiej: Ręce Ojca Świętego Jana Pawła II (kolekcja: Marek Pospieszil, Przemyśl).

Dla bardziej owocnego zrealizowania zadań duszpasterskich postawionych przed kościelnymi muzeami, przemyska placówka potrzebuje dziś lepszych warunków wystawienniczych. Dlatego z wielką nadzieją oczekujemy zrealizowania zamierzeń podjętych przez Metropolitę Przemyskiego, Księdza Arcybiskupa Józefa Michalika, dotyczących przygotowania nowej siedziby dla muzeum Archidiecezjalnego, w kompleksowo adaptowanych pomieszczeniach dawnej Szkoły Katedralnej i budynku Mansjonarzy wraz z dobudowanym, nowym pawilonem wystawowym. Ufamy, że za łaską Bożą uda się zrealizować szlachetny zamiar, a wówczas Muzeum będzie jeszcze owocniej mogło wypełnić swoją funkcję.

²¹ B. Ruśnica, *Sprawozdanie z działalności Muzeum za 2001 rok* [mps, Archiwum podręczne Kurii Metropolitalnej w Przemyślu].